

Spis treści

Wstęp	13
Uwarunkowania sprawy agenturalno-obszernacyjnej „Kapella” 1979–1990	13
Papież „znający realia”	13
Pod nadzorem Moskwy	18
Aparat agenturalny	24
Wywiad z pozycji krajowych	29
Działania aktywne	32
Warszawa w sprawie „Kapella”	36
Wnioski z III pielgrzymki do Polski	39
Kontekst ukraiński	45
Zmiany na Wschodzie	49
Zasady edycji	57
Dokumenty operacji „Kapella” 1979–1990. Wybór	61
Nr 1. 1980 marzec 17, Wilno – Decyzja ppłk. Jonasa Stasiulionisa o otwarciu sprawy operacyjno-agenturalnej „Kapella”, tajne	63
Nr 2. 1979 maj 22, Moskwa – Pismo naczelnika 12 Wydziału PGU KGB ZSRS gen. mjr. Anatolija Kiriejewa do zastępcy przewodniczącego KGB USRS gen. mjr. Wasilija Miakuszki i przewodniczącego KGB LSRS gen. mjr. Juozasa Petkevičiusa o wykorzystaniu KGB Ukrainy i Litwy do działań przeciwko Watykanowi, ściśle tajne	65

Nr 3. 1979 grudzień 3, Wilno – Doniesienie agenturalne agenta „Petrasa” o tendencjach i kierunkach w życiu Kościoła katolickiego na Litwie, tajne	71
Nr 4. 1981 grudzień 1, Wilno – Informacja zastępcy przewodniczącego KGB LSRS Walentina Zwiedzienkowa dla KC KP Litwy o niektórych aspektach polityki Watykanu wobec państw socjalistycznych, tajne	74
Nr 5. 1982 wrzesień 2, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 4 Wydziału Zarządu „K” PGU KGB ZSRS płk. Olega Niecziporienki o próbach wykorzystania działań Watykanu na kierunku wschodnim, podejmowanych przez litewską emigrację, tajne	78
Nr 6. 1987 styczeń 4, Wilno – Szyfrogram naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do zastępcy naczelnika Zarządu „RI” PGU KGB ZSRS gen. mjr. Leonida Szebarszyna i zastępcy naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. J. Gołowanowa o stosunkach Watykanu ze Związkiem Sowieckim, tajne ...	82
Nr 7. 1987 luty 18, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do zastępcy naczelnika Służby „A” PGU KGB ZSRS płk. Lwa Sockowa i naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. J. Gołowanowa o przygotowywanych działaniach aktywnych, tajne	84
Załącznik	87
Nr 8. 1987 luty 26, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do zastępcy naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. A. Kraba o polityce Watykanu wobec LSRS, tajne	90
Nr 9. 1987 maj 22, Wilno – Informacja kpt. Vidmantasa Buty na podstawie materiałów szyfrogramu z rezydentury KGB na temat przygotowań do pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, tajne	94
Nr 10. 1987 czerwiec 18, Wilno – Pismo do zastępcy naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. A. Kraba dotyczące przygotowań do obchodów 600-lecia Chrztu Litwy, tajne	96

Nr 11. 1987 lipiec 23, Wilno – Doniesienie kandydata do werbunku K.S.W., przyjęte przez kpt. Vidmantasa Butę, dotyczące III pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, tajne	99
Nr 12. 1987 sierpień 10, Wilno – Doniesienie kandydata do werbunku K.S.W., przyjęte przez kpt. Vidmantasa Butę, dotyczące polityki wschodniej Watykanu, tajne	106
Nr 13. 1987 sierpień 20, Wilno – Informacja kpt. Vidmantasa Buty na temat sytuacji archidiecezji wileńskiej, tajne	109
Nr 14. 1987 sierpień 24, Wilno – Pismo zastępcy naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Georgija Czernikowa do zastępcy naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB płk. A. Kraba o stosunku Watykanu do rozwoju relacji z ZSRS, tajne	110
Nr 15. 1987 październik 14, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do zastępcy naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB płk. A. Kraba dotyczące taktyki Kościoła katolickiego wobec władz PRL, tajne	114
Nr 16. 1987 listopad 6, Wilno – Pismo do zastępcy naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB płk. A. Kraba dotyczące oceny sytuacji Kościoła katolickiego w Polsce przez członków KC PZPR, tajne	117
Nr 17. 1987 luty 17, Wilno – Pismo do zastępcy naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB płk. A. Kraba o przygotowaniach do 1000-lecia Chrztu Rusi, tajne	119
Nr 18. 1988 styczeń 6, Wilno – Analiza polityki wschodniej Watykanu mjr. Vidmantasa Buty, tajne	121
Nr 19. 1988 styczeń 11, Wilno – Pismo do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o zbieraniu przez Watykan informacji na temat pierestrojki, tajne	154
Nr 20. 1988 styczeń 28, Wilno – Pismo do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o rozwoju sytuacji wyznaniowej w PRL, tajne	156
Nr 21. 1988 luty 3, Wilno – Pismo zastępcy naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Georgija Czernikowa do naczelnika 3 Wydziału	

Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o relacjach międzywyznaniowych w Polsce, tajne	158
Nr 22. 1988 marzec 28, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o tendencjach w polityce Watykanu wobec ZSRS, tajne	160
Nr 23. 1988 kwiecień 12, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące planów wykorzystania przez Watykan jubileuszu Millennium Chrztu Rusi, tajne	163
Nr 24. 1988 kwiecień 28, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące wykorzystania religii w ideologicznej walce z ZSRS, tajne	166
Nr 25. 1988 maj 7, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące rozwoju katolicyzmu w Polsce, tajne	175
Nr 26. 1988 maj 5, Moskwa – Załącznik nr 154/549 do pisma naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS W. Mariejewa do naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa dotyczący watykańskiej koncepcji wojny i pokoju, ściśle tajne	179
Nr 27. 1988 maj 5, Moskwa – Załącznik nr 154/546 do pisma naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS W. Mariejewa do naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa o pracy w obszarze Watykanu, ściśle tajne	184
Nr 28. 1988 czerwiec 1, Wilno – Pismo do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące planów Watykanu wobec ZSRS, tajne	196
Nr 29. 1988 lipiec 12, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące relacji Watykanu z władzami Czechosłowacji, tajne	198

- Nr 30.** 1988 lipiec 18, Wilno – Szyfrogram zastępcy naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Gieorgija Czernikowa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa i zastępcy naczelnika Zarządu „RI” PGU KGB ZSRS płk. Kima Martynowa, tajne 201
- Nr 31.** 1988 lipiec 20, Wilno – Szyfrogram zastępcy naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Gieorgija Czernikowa do zastępcy naczelnika Zarządu „RI” PGU KGB ZSRS płk. Kima Martynowa i naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczący opinii polskiego Kościoła o sytuacji politycznej w ZSRS po wizycie Michaiła Gorbaczowa w PRL, tajne 204
- Nr 32.** 1988 lipiec 22, Wilno – Szyfrogram zastępcy naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Gieorgija Czernikowa do zastępcy naczelnika Zarządu „RI” PGU KGB ZSRS płk. Kima Martynowa i naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczący sytuacji w PRL po wizycie Michaiła Gorbaczowa, tajne 206
- Nr 33.** 1988 lipiec 27, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o rozwoju stosunków Kościół–państwo PRL, tajne 208
- Nr 34.** 1988 sierpień 2, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o nowych tendencjach w działalności Kościoła katolickiego w Polsce wobec ZSRS, tajne 211
- Nr 35.** 1988 listopad 4, Wilno – Szyfrogram zastępcy naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Gieorgija Czernikowa do zastępcy naczelnika Służby „A” PGU KGB ZSRS płk. Lwa Sockowa i naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczący przeprowadzonego aktywnego działania, tajne 214
- Nr 36.** 1988 październik 26, Moskwa – Pismo zastępcy naczelnika Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. G. Gonczarowa do naczelnika

ka I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa dotyczące zadań operacyjnych wobec Watykanu, tajne	215
Załącznik nr 154/1407	216
Załącznik nr 154/1393	228
Załącznik nr 154/1392	231
Nr 37. 1988 grudzień 13, Moskwa – Pismo zastępcy naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. A. Kraba do naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa, tajne	238
Nr 38. 1988 grudzień 28, Wilno – Informacja o spotkaniu z agentem „Povilasem”, tajne	241
Nr 39. 1989 styczeń 2, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o relacjach między Kościołem a państwem na Słowacji, tajne	245
Nr 40. 1989 styczeń 10, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o wewnętrznej sytuacji PRL, tajne	248
Nr 41. 1989 styczeń 19, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o działaniach aktywnych na kierunku watykańskim, tajne	251
Nr 42. 1989 styczeń 26, Wilno – Pismo do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa o wykorzystaniu przez Watykan Kościoła w Polsce we wrogiej działalności wobec ZSRS, tajne	253
Nr 43. 1989 styczeń 27, Moskwa – Szyfrogram zastępcy naczelnika Służby „A” PGU KGB ZSRS płk. Anatolija Priwałowa do naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa dotyczący konsekwencji wojny w Afganistanie dla Ostpolitik, tajne, pilne	255
Nr 44. 1989 luty 21, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarzą-	

du „RT” PGU KGB płk. W. Mariejewa dotyczące planów Watykanu wobec ZSRS, tajne	257
Nr 45. 1989 marzec 6, Wilno – Notatka mjr. Vidmantasa Buty dla 3 Oddziału 5 Służby KGB LSRS dotycząca Litwinów mieszkających w Puńsku, tajne	260
Nr 46. 1989 marzec 16, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące tendencji w rozwoju sytuacji politycznej w NRD, tajne	262
Nr 47. 1989 marzec 23, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące polityki Watykanu wobec PRL, tajne	265
Nr 48. 1989 marzec 30, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące polityki Watykanu wobec ZSRS, tajne	267
Nr 49. 1989 marzec 29, Wilno – Notatka mjr. Vidmantasa Buty o sytuacji Kościoła katolickiego na Litwie, tajne	270
Nr 50. 1989 sierpień 7, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące sytuacji wewnętrznej PRL, tajne	272
Nr 51. 1989 październik 17, Wilno – Pismo naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Vytautasa Karinauskasa do naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczące rozwoju sytuacji politycznej w ZSRS w ocenie emigracji litewskiej, tajne	274
Nr 52. 1990 styczeń 18, Wilno – Pismo do naczelnika Zarządu „RI” PGU KGB ZSRS gen. mjr. Władimira Chrienowa i do naczelnika Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS gen. lejtn. Władimira Zajcewa dotyczące oceny wizyty Michaiła Gorbaczowa na Litwie przez emigrację litewską, tajne	278

Nr 53. 1990 czerwiec 15, Wilno – Szyfrogram zastępcy naczelnika I Wydziału KGB LSRS płk. Gieorgija Czernikowa do zastępcy naczelnika Zarządu „RI” PGU KGB ZSRS płk. M. Dmitriewa i naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczący perspektyw rozwiązania tzw. kwestii litewskiej w ocenie Watykanu, tajne	280
Nr 54. 1990 czerwiec 28, Wilno – Szyfrogram zastępcy naczelnika I Wydziału KGB LSRS Gieorgija Czernikowa do zastępcy naczelnika Zarządu „RI” PGU KGB ZSRS płk. M. Dmitriewa i naczelnika 3 Wydziału Zarządu „RT” PGU KGB ZSRS płk. W. Mariejewa dotyczący perspektyw regulacji stosunków Litwa–ZSRS w ocenie litewskiej emigracji w Watykanie, tajne	283
Wykaz skrótów	286
Bibliografia	289
Indeks osobowy	298